

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>E2 Екологія</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 3-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Екології та охорони</u> <u>навколишнього середовища</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к. с.-г. н., доцент Врадій Оксана Ігорівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	oksanavradii@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Екологія землекористування» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 90 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Регіональна екологія», «Природно-ресурсний потенціал України».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при підготовці до кваліфікаційної роботи.

Призначення навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Екологія землекористування» дає можливість знати тенденції розподілу використання земельних ресурсів за формами власності; соціальними, економічними та екологічними інтересами; господарським їх використанням; функціональним та дозволенним їх використанням; екологічною спрямованістю; оцінкою тенденції екологічної стабільності землекористування та агроекологічну придатність сільськогосподарських земель за методом ФАО. Обґрунтувати сучасні методи та інструменти державного адміністрування (регулювання) і оцінки ефективності проектів землеустрою, відшкодування збитків, заподіяних землям і ґрунтам; адміністрування екологічної регламентації та нормування використання й охорони земель.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Забезпечити майбутніх спеціалістів теоретичними знаннями у напрямку еколого-ефективного землекористування.

Завдання вивчення дисципліни

Сформувати у здобувачів вищої освіти професійні знання і вміння ощадливого використання земельних ресурсів з метою збереження їх та економічно-вигідного використання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності: вивчити сутність поняття екології землекористування в умовах нових земельних відносин; розкрити концептуальні засади екологізації землекористування в Україні на сучасному етапі його розвитку та законодавчо-нормативні проблеми екологічних відносин прав власності та прав користування землею; вивчити методологічні засади формування сталого землекористування як основи його екологізації та методи й інструменти урахування екологічного чинника в земельній політиці.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові компетентності (ФК):

ФК4. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності;

ФК7. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР3. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод

проектів), лідерські навички (реалізується через: роботу в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Поняття і сутність екології землекористування та її сучасні напрями розвитку.	2	2	20
2	Тема 2. Земельні ресурси та екологічна стабільність їх використання.	2	2	10
3	Тема 3. Зонування земель та землевпорядкування як інструмент формування сталого землекористування.	2	2	10
4	Тема 4. Екологічна ефективність землекористування	2	2	10
5	Тема 5. Концептуальні засади екологізації землекористування в Україні на сучасному етапі.	2	2	10
6	Тема 6. Державна політика та стратегія розвитку екології землекористування.	2	2	10
7	Тема 7. Теоретичні засади екологічної безпеки аграрного землекористування.	2	2	10
8	Тема 8. Сучасний стан екологічної безпеки та ефективність використання земель сільськогосподарського призначення.	2	-	10
Разом		16	14	90

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю

самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Види самостійної роботи

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін Виконання	Форма та метод контролю (денна/ заочна)
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	60	Щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	20	Щотижнево	Усне опитування
3	Індивідуальні завдання	10	2 рази в семестр	Усне та письмове
Разом		90		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Третьак А.М. Екологія землекористування: теоретико-методологічні основи формування та адміністрування: монографія. Херсон: Грінь Д.С. 2020. 440 с.
2. Будзак О.С. Організаційно-економічний механізм екологобезпечного використання земель України: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.06. Київ, 2019. 464 с.
3. Власов В.І. Використання земельних ресурсів у країнах – основних виробниках сільськогосподарської продукції. *Економіка АПК*. 2019. № 4. С. 153–154.
4. Третьак А.М. Земельні ресурси України та їх використання. К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2019. 143 с.
5. Землекористування: еколого-економічні проблеми, конфлікти, планування: навч. посіб. І.П. Соловій, О.Т. Іванишин, В.В. Лавний, Ю.І. Турчин, О.Г. Часковський. Львів: Афіша, 2021. 400 с.
6. Лугіна В.Ф. Еколого-економічні проблеми сільськогосподарського землекористування. К.: ІЗ УААН, Ін-т радіоекології УААН, 2023. 168 с.

Додаткова література

1. Якушова К.В. Нормативно-правове забезпечення екологічнобезпечного використання землі в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/> (дата звернення 15.07.2023 р.).
2. Закон України «Про землеустрій» від 16.04. 2003 р. Урядовий кур'єр. 2003. № 129.
3. Третяк А.М. Сутність і поняття екології землекористування в умовах нових земельних відносин. URL: <http://ecoj.dea.gov.ua/wp-content/uploads/2013/02/CONCEPT1.pdf> (дата звернення 25.07.2023 р.).
4. Огляд стану земельних відносин в Україні. Випуск 27 лютого 2017 р. URL: <http://land.gov.ua/wp-content/> (дата звернення 18.07.2023 р.).
5. Гетьман А.П. Екологічне право України. URL: http://www.ebk.net.ua/Book/law/getman_ekopu/part1/105.htm (дата звернення 04.07.2023 р.).
6. Сучасні особливості взаємодії суспільства і природи. URL: www.kostytsky.com.ua/upload/doc/1-2.pdf (дата звернення 16.07.2023 р.).
7. Земля як об'єкт правової охорони і використання. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/ekologichne-pravo/4144-zemlya-yak-ob-ekt-pravovoji-okhoroni-ivikoristannya-kategoriji> (дата звернення 19.08.2023 р.).
8. Панас Р.М. Рациональное использование та охрана земель: навч. посіб. Львів: «Новий світ – 2000», 2021. 352 с.
9. Русан В.М. Теоретико-методологічні аспекти раціонального сільськогосподарського землекористування. *Економіка АПК*. 2020. № 7. С. 27–30.
10. Разанов С.Ф., Врадій О.І. Оцінка інтенсивності забруднення їстівних грибів важкими металами в умовах Лісостепу Правобережного України. *Збалансоване природокористування*, 2019. №1. С. 57-65.
11. Мазур В.А., Врадій О.І. Моніторинг забруднення ґрунтів важкими металами науково-дослідної ділянки в НДГ «Агрономічне» Вінницького національного аграрного університету. *Сільське господарство та лісівництво*. 2019. Вип. №2 (13). С.16-24.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Інституту агроєкології і природокористування НААН. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjK3_avr8yAAxUFgv0HHeUnBKIQFnoECBUQAAQ&url=https%3A%2F%2Fagroeco.org.ua%2F&usg=AOvVaw1fY6Un-QtD6AxTHPbYRMNx&opi=89978449
2. Офіційний сайт Інституту агробіології. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwicxJTSr8yAAxU07rsIHRGWB5QQFnoECBEQAAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.agrobiology.com.ua%2F&usg=AOvVaw1T3X_7uX2HEvHcx3TEnnCy&opi=89978449

3. ЕкоДія. URL: <https://ecoaction.org.ua/ahroekolohiia-stijkist.html>
4. Офіційний сайт Всеукраїнської екологічної ліги. URL: <https://www.ecoleague.net/>
5. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів. URL: <https://mepr.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5
3	Виконання домашніх завдань	5
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	5
8	Виконання домашніх завдань	5
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни